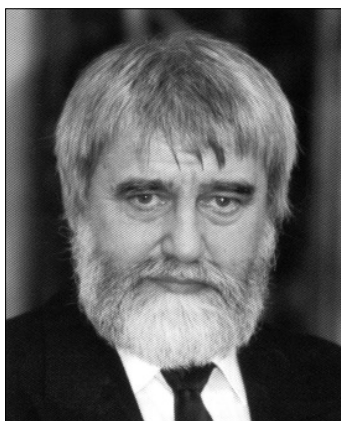

Fedinecz Atanáz emlékére

Verőfényes téli napon, 1936. december 2-án, a szikrázóan fehér hólepelrel borított Ungváron, Dr. Fedinecz Sándor, neves sebész családjában megszületett a második fiúgyermek – Atanáz. A fiúcska soványka volt, gyermekkorában sokat betegeskedett. Édesanyja szerető gondoskodásának hála azonban gyorsan nőtt, erősödött. A hívó görög katolikus szülők egyházi óvodába járaták a kis Atanázt, aki már gyermekkorában szeretetreméltó, értelmes és kreatív egyéniség volt. Óvónője, Teofila nővér minden egyes

találkozásnál nagy szeretettel emlékezett Atanáz óvodai éveiről. A munkácsi Puskin Általános Iskola befejezése után, hűen a családi hagyományhoz, Atanáz jelentkezett az Ungvári Állami Egyetem orvosi szakára és az akkori színes, eseménydús ungvári kulturális élet vezéregyénisége lett. A sportos külsejű, szép arcú, sármos, remek humorérzéssel megáldott fiatalember a társasági élet kedvence volt, tehetségét úgy a művészetek, mint a sport terén kamatoztatta. Büszke volt arra, hogy *Manajló Fedor*, *Kassai Antal*, Mikita *Volodimir* műtermeiben számos baráti beszélgetéssel és gyakorlati tapasztalatcserével telt órákat töltött. Az ott szerzett benyomások és tudás sokban meghatározta későbbi festőművészeti stílusait, színvilágát, technikáit, témáit, s elsősorban erősítette a ruszin közösséghez való őszinte ragaszkodását. Nagyvonalúságát tanúsítja a szerény anyagi körülmények között élő művészek támogatása. Atanáz örömteli időszaka volt a szolarizációs eljárás (az előhívás alatti újabb, szándékos megvilágítás – *a szerk.*) felfedezése és a fényképek e technikával való elkészítése, amelynek nemzetközi elismerése nem sokáig váratott magára.

Fedinecz Atanáz 1980-tól nyugdíjazásáig radiológus főorvosként dolgozott Aszódon, a Rendelőintézetben. Szakmai felkészültsége, embersége, szerény-

sége és kedvessége elismerést váltott ki munkatársai s betegei körében egyaránt.

A Magyarországon való letelepedés, az új környezet és a szülőföld után érzett kezdeti nosztalgia által kiváltott érzéseit vászonra vetette. Megszületett a festőművész! Az aszódi műteremben készült közel ötszáz festmény egy gazdag, örömmel és bánattal, sikerekkel és kudarccal, elismeréssel és mellőzéssel tarkított alkotói korszak tanúi, amelyekről művészeti katalógusok, interjúk, fil-

mek is készültek.

Atanáz a hazai ruszin közösség és kulturális élet meghatározó egyéniségeként – idehaza és külföldön – sokat tett történelmünk, hagyományaink és görög katolikus vallásunk népszerűsítésében, kiállításai mindig nagy érdeklődés mellett zajlottak.

Súlyos csapásként érte a Parkinson-kór diagnosztizálása. Megkezdődött közel tizenhét éves elszánt harca az alattomos betegség ellen, amelyben fokozatosan felmorzsolódott elméje és fizikumja. Az időközben beültetett agyi pacemaker másfél év tünetmentes időszakot jelentett Atanáz számára, de a sors végső csapásaként megjelent rosszindulatú daganat felemésztette utolsó erejét is, és 2012 novemberében itt hagyott minket.

Örökké emlékezni fogunk a szerető és figyelmes apára, a pótolhatatlan férjre és társra, a vidám és segítőkész testvérré, sógorra és nagybácsira, a hűséges és bőkezű barátira, a jókedvű és vendégszerető házigazdára, a korrekt és megbízható kollégára.

Boldog nyugalmat és örök emléket!

Asztalos Tamás

Fedinecz Atanáz 'Fruci' műveiből adunk közre néhányat folyóiratunk mostani számában.

Szent Efrém Bizánci Férfikar

Az együtttest *Bubnó Tamás* alakította meg 2002-ben. A karvezető Kárpátalján folytatott kutatásokat egyházzenei doktorátusához, melynek témája A magyarországi és a Kárpátok-vidéki görög katolikus dallamok eredete és variánsai volt. Itt bukkant rá egy ismeretlen kéziratra, *Boksay János* (1874-1940)

kárpátaljai görög katolikus pap zeneszerző férfikarra komponált Aranyszájú Szent János-liturgiájára. A kórust tehát alapvetően azzal a céllal hozta létre, hogy megszólaltassa a felfedezett művet, így összeűjtötte hivatásos karénekes barátait, akik a legnagyobb szerűbb budapesti kórusokban énekeltek (pl.

Honvéd Férfikar, Magyar Rádió Kórusa, Nemzeti Énekkar, Tomkins Énekegyüttes), valamint a Budapesti Énekes Iskolában (Schola Cantorum Budapestiensis) végzett énekes tanítványait.

Az újonnan megalakult, 15 fős együttest rendszeresen meghívták, hogy görög katolikus liturgiákon egyházi szláv nyelven teljesítsen szolgálatot. Végleges nevük az egyik első nagy bizánci himnuszköltőt, Szír *Szent Efrémet* (306-373) idézi, akit már életében a „Szentlélek hárfája” névvel illették.

Az együttes idővel egyre több koncertmeghívást kapott, első CD-jüket, a Boksay-liturgiát, az Országos Ruszin Önkormányzat támogatásával a Hungaroton adta ki. Repertoárjukat szláv-ortodox klasszikusok műveivel szélesítették, ennek eredményeképpen jelent meg második lemezük *Byzantine spirit* címmel az Orpheia kiadónál. A görög-bizánci és ruszin válogatás mellé egy különlegesség került: *Liszt* Ferenc egyetlen egyházi szláv nyelvre komponált motettája, a „Slavimo slavno slaveni!”. Ebben az időben a kórus jelentős támogatója volt az Országos Ruszin Önkormányzat. Harmadik CD-jük *Liszt: Male Choruses I.* címmel jelent meg a BMC kiadónál. Ugyancsak itt jelent meg 2010-ben a *Byzantine Mosaics* című kiadványuk, amely *Supersonic Award* elismerésben részesült. Programján görög, román, bolgár, ukrán liturgikus himnuszok *Csajkovszkij*, *Muszorgszkij*, *Rachmaninov*, *Glinka* és *Csesznokov* művei, valamint kortárs magyar kompozíciók szerepelnek. 2011 második felében ötödik CD-jük is megjelent: a *Liszt* összkiadás II. lemeze, amelyen a Szekszárdi mise és motetták hallhatóak *Fassang* László orgonaművész közreműködésével.

2006-ban a férfikar átütő nemzetközi sikert ért el: a Hajnówka Nemzetközi Ortodox Egyházzenei

Fesztiválon (Lengyelország) megnyerték a hivatásos kamarakórus kategóriát. Először fordult elő a rangos fesztivál 25 éves történetében, hogy nem szláv kórus vitte el az első díjat.

Az elmúlt öt évben a Szent Efrém Férfikar koncertezett Berlin, Moszkva, Szentpétervár, Párizs és Róma jelentős hangverseny-termeiben s templomaiban. Turnéztak Lengyelországban, Szlovákiában és Szerbiában is. Nagyhirű külföldi és hazai fesztiválok rendezői kérték föl őket vendégszereplésre: Schleswig-Holstein Musik Festival (2007); Festival de Royaumont (2008); Festival d’Auvers sur Oise (2009); Budapesti Tavasz Fesztivál (2006, 2008); Miskolci Operafesztivál (2007, 2010); Művészetek Völgye (2006, 2007); Arcus Temporum, Pannonhalma (2008); Csajkovszkij Maraton, Budapest (2008); Ördögkatlan Fesztivál (2008, 2009, 2010); Pécs – Európa Kulturális Fővárosa (2010); Janacek Festival, Ostrava (2010); Kravare (2010); Dvořák Festival, Olomouc (2010); Donaufest-Ulm (2010); Liszt Festival Raiding (2010).

Tevékenységi körük a bizánci rítusú egyházzene autentikus megszólaltatása. Tematikus koncertek alkalmával a Szent Efrém Bizánci Férfikar műsorára tűzi ruszin zeneszerzők klasszikus műveit és ruszin népdalfeldolgozásokat is.

A kórus érdeme, hogy a hazai ruszinok megismerhették az első ruszin nyelven írt egyházi énekeskönyvet, a Sajópálfalai Irmologiont, amely anyanyelvünk fejlődésének ékes példája. A Szent Efrém Bizánci Férfikar állandó résztvevője a hazai ruszin közösség rendezvényeinek. Hagyományosan a kórus kíséri a görög katolikus liturgiát, amely szerves része közösségünk ünnepeinek. 2012-ben kiemelkedő tevékenységüket a Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjjal ismerték el.

A Szent Efrém Bizánci Férfikar a Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjátadó ünnepségén

Bajtai László felvétele